

Edukacija o pravnom pretraživanju – Kuća ljudskih prava

Emma Menđušić Škugor, veljača 2024.

Operatori pretrage:

Napredno pretraživanje najčešće se vrši putem tzv. „booleana“ ili operatora pretrage. Najčešće korišteni su:

- AND operator [ponekad se koristi i znak zarez „,“ ili znak plus „+“] – spaja dvije riječi; u pravilu je već automatski umetnut između dvije riječi u tražilici, ako pretraživač nije između njih ništa umetnuo;
- OR operator – omogućuje pretraživaču opciju da unutar jedne pretraže pretraži više sličnih ili istoznačnih pojmova;
- NOT operator [ponekad se koristi i uskličnik „!“ ili znak minusa „-“, ispred riječi koja se ne želi uključiti u pretragu] – omogućuje pretraživaču da iz pretrage izbacuje riječ ispred koje stoji ovaj operator;
- NEAR operator [koristiti uz opciju /x broj riječi] – omogućava povezivanje dvaju riječi koje se pretražuju na način da u rezultatima izbacuje samo one dokumente u kojima se te dvije riječi nalaze unutar x broja riječi (kako je naveden u pretrazi, pri NEAR booleanu);
- () [znak za obične zagrade] – omogućava grupiranje dvaju ili više riječi s različitim booleanima u jednoj pretrazi, kako bi se mogla provesti složenija pretraga;
- „ „ [navodni znakovi] – pretražuju točno izraz naveden između navodnika; pojedine stranice pretražuju baš ono što je navedeno, identično, dok pojedine imaju funkcionalnost da će u rezultate uključiti i riječ među navodnicima u više padeža;
- * [asterisk, umetnut ispred, iza ili u riječi] – u pravilu zamjenjuje 0-n znakova te omogućava pretraživanje kombinacija uz odgovarajući korijen riječi;
- ? [znak upitnika, umetnut ispred, iza ili u riječi] – u pravilu zamjenjuje 1/jedan znak u riječi.

Napomene:

- operatori su navedeni velikim tiskanim slovima jer to olakšava njihovo prepoznavanje. Preporuka je koristiti velika tiskana slova. Neke stranice podržavaju i korištenje malih tiskanih slova, ali podosta njih ne, pa je u slučaju korištenja malih tiskanih slova potrebno pripaziti;

- premda su gore navedeni najčešće korišteni booleani koje podržava većina tražilica, uvijek je potrebno provjeriti pravila pojedine stranice prije pretraživanja jer postoje stranice koje ne podržavaju (sve) operatore ili koje imaju različite operatore. Primjerice, Google ima neka dodatna pravila i opcije, v. <https://ahrefs.com/blog/google-advanced-search-operators/>.

Inozemne stranice	Savjeti i upute za (naprednije) pretraživanje
Opći online izvori:	
Google	https://support.google.com/websearch/answer/2466433?hl=en *Google ima i funkciju naprednog pretraživanja dostupnu na Google Advanced Search ; v. više na https://support.google.com/websearch/answer/35890#zip_pvy
Google Scholar	Omogućuje pretraživanje lokalnih i inozemnih znanstvenih i stručnih članaka, v. više na https://scholar.google.com/#d=gs_asd&t=1708863677313
Google Books	Omogućuje pretraživanje sadržaja unutar knjiga čiji je sadržaj učinjen dostupnim na portalu, v. više na https://books.google.com/advanced_book_search
Google Alerts	Nudi mogućnost postavljanja obavijesti za pojedini korisnički račun, za određene kategorije i pojmove pretraživanja.
EU izvori:	
Eur-lex	Pretraživanje pravnih izvora EU, uključivo i prakse Suda Europske unije https://eur-lex.europa.eu/content/e-learning/search.html Eur-lex Advanced Search https://eur-lex.europa.eu/advanced-search-form.html
N-lex	Pretraživanje javno dostupnih databaza zakonodavstava država članica EU. Omogućuje pretraživanje i pravnih izvora trećih država https://n-lex.europa.eu/n-lex/related_links/related_links + https://www.loc.gov/research-centers/law-library-of-congress/researcher-resources/guide-to-law-online/
Curia pretraživač	Pretraživanje prakse Suda Europske unije https://curia.europa.eu/common/juris/hr/aideGlobale.pdf# *radi jednostavnosti, preporuča se pretraživati i praksu putem Eur-lex portala radije no putem Curiae.
Izvori Vijeća Europe:	
HUDOC databaza	Databaza prakse Europskog suda za ljudska prava https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/HUDOC_Manual_ENG

UN izvori:	
UN dokumenti	Omogućuje pretraživanje cjelokupnog UN zakonodavstva i fonda UN knjižnice.
UN Digital Library	https://digitallibrary.un.org/docs/search-guide/?ln=en Napredno pretraživanje UN Digitalne knjižnice https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&as=1&p=&f=&c=Resource+Type&c=UN+Bodies
Dag Hammarskjöld Library	Za pomoć pri pretraživanju konzultirati UN Research Guides

Lokalne stranice	Savjeti i upute za (naprednije) pretraživanje
USUD praksa	Praksa Ustavnog suda RH, po člancima i odvojenim temama https://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/Upute.xsp
Vrhovni sud tražilica	Omogućuje pretragu cjelokupne trenutno dostupne baze sudskih odluka svih sudova u RH https://sudskapraksa.csp.vsrh.hr/static/pdfs/hr/Priru%C4%8Dnik%20za%20korisnike.pdf
Digured.hr	Omogućuje pretraživanje RH zakonodavstva i sadrži druge korisne baze (npr. adresar javnih tijela). Omogućuje provjeru usklađenosti RH s EU zakonodavstvom – upisom riječi „CELEX“, znaka + i CELEX broja pojedine direktive (dostupan na Eur-lex portalu, kao oznaka skroz na početku pregleda pojedinog akta). https://sredisnjikatalogrh.gov.hr/pomoc
HGK PSC	Jedinstvena kontaktna točka HGK, na čijoj su stranici navedeni uvjeti za obavljanje djelatnosti u RH; kao i mogućnosti prekograničnog obavljanja usluga (uključivo i pravo nastana).
Sabor dnevni redovi	Omogućuje pretraživanje trenutno otvorenog i arhive dnevnih redova propisa koji su u raspravi pred Saborom – korisno za pregledati konačne i prijedloge zakona.
e-savjetovanja	Omogućuje pretragu svih otvorenih propisa dostupnih putem e-savjetovanja.
Vlada normativni plan [za 2024]	Korisno kao pregled nadolazećeg zakonodavstva - Vlada svake godine objavljuje normativni plan u kojem su navedena razdoblja za donošenje novih i/ili izmjene postojećih u toj godini, po kvartalima.
Ministarstvo pravosuđa - popis međunarodnih ugovora	Popis trenutno važećih međunarodnih ugovora kojima je RH stranka.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH - popis bilateralnih ugovora	Popis trenutno važećih bilateralnih međunarodnih ugovora kojima je RH stranka.
PFZG knjižnica online katalog	Omogućuje pretraživanje cjelokupnog knjižničkog fonda PFZG.
HRČAK pravni časopisi	Omogućuje pretraživanje sadržaja javno dostupnih časopisa (primjerice, zbornika pravnih fakulteta i slično).
ZIR repozitorij	Omogućuje pretraživanje cjelovitog repozitorija završnih i diplomskih radova sa svih visokih učilišta u RH. https://zir.nsk.hr/pregledavanje https://zir.nsk.hr/napredno-pretrazivanje
DABAR baza	Omogućuje pretraživanje različitih digitalnih sadržaja koji su nastali kao rezultat djelovanja institucija i ustanova u RH.

Pravila citiranja:

Razlikujemo dva temeljna načina, odnosno stila citiranja – Oxfordski (tzv. OSCOLA) način i Harvardski način. OSCOLA način je bliži našem razumijevanju citiranja jer podrazumijeva da se izvor na kojeg se oslanjamo navodi u fusnoti, a potom i u popisu literature na kraju teksta. U Harvardskom načinu nema fusnota, već se izvor navodi u tekstu – u pravilu u uglatim ili običnim zagrada, a potom i u završnim bilješkama.

Više informacija o pojedinom načinu možete pronaći online, primjerice na <https://libguides.reading.ac.uk/law/citing-references>.

Brojni online izvori upućuju na to kako ispravno koristiti oba ova stila i u njima sadržana pravila citiranja, po kategorijama pravnih izvora. Za Oxfordski stil vidjeti, primjerice, https://www.law.ox.ac.uk/sites/default/files/migrated/oscola_4th_edn_hart_2012.pdf, a za Harvardski npr. <https://libguides.reading.ac.uk/citing-references/citationexamples>.

U Hrvatskoj u akademskim radovima pravne tematike češće koristi Oxfordski stil, prema kojem bi izvori po kategorijama glasili ovako:

Monografije

1. Jedan autor: Anić, V. Rječnik hrvatskoga jezika, Novi Liber, Zagreb, 2000.;
2. Više (do tri) autora: Bodiroga-Vukobrat, N.; Dumančić, K.; Horak, H. Sloboda pružanja usluga na unutarnjem tržištu Europske unije, Školska knjiga, Zagreb, 2015.;
3. Više (preko tri) autora: Anić, V. (ur.) *et al.* Hrvatski enciklopedijski rječnik, Novi Liber, Zagreb, 2002.;
4. Poglavlja u monografijama: Antonović, R. Pružanje pravne pomoći kao uslužna djelatnost, u Mićović, M. (ur.) Savremeni pravni promet i usluge 3e, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Kragujevac, 2018., str. 533.-548.;

Doktorski, magistarski, specijalistički i diplomski radovi

1. Baretić, M. *Predugovorna odgovornost*, magistarski rad, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, 2001.;
2. Dumančić, K. *Granice slobode pružanja usluga u Europskoj uniji*, doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, 2011.;

Znanstveni, stručni i drugi članci

1. Abramović, A. Utjecaj odluka Europskih sudova na hrvatsku ustavnopravnu praksu u građanskim predmetima u Barbić, J. (ur.) *Europska budućnost hrvatskog građanskog pravosuđa: okrugli stol održan 8. ožujka 2018. u palači Akademije u Zagrebu*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2019., str. 67.-78.;
2. Andreis, L.; Matić, T. *Položaj odvjetništva u Republici Hrvatskoj u svjetlu zakonodavnih aktivnosti i pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji*, *Odvjetnik*, br. 1-2, 2011., str. 5.-10.;

Drugi izvori i mrežne poveznice

1. Baza podataka o reguliranim profesijama u EU, <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs> (posljednji pristup 29. rujna 2019.);

2. CCBE position Evaluation of the Lawyers' Directives od 12. rujna 2014., https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/FREE_MOVEMENT_OF_LAWYERS/FML_Position_papers/EN_FML_20140912_CCBE_position_on_Evaluation_of_the_Lawyers__Directives.pdf (posljednji pristup 3. rujna 2020.);
3. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: *Towards a European Horizontal Framework for Collective Redress*, /* COM/2013/0401 final */, 11. lipnja 2013.;
4. Godišnje izvješće o radu AZTN-a iz područja tržišnog natjecanja za 2004. godinu, http://www.aztn.hr/uploads/documents/tn/godisnja_izvjesca/godisnje_izvjesce_AZTN_za_2004.pdf (posljednji pristup 16. svibnja 2019.);

Propisi

1. Kazneni zakon (1997), Narodne novine br. 110/1997, 27/1998, 50/2000, 129/2000, 84/2005, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 71/2006, 110/2007, 152/2008, 57/2011, 77/2011, 125/2011, 143/2012;
2. Europska konvencija o ljudskim pravima, Narodne novine - Međunarodni ugovori br. 18/1997, 6/1999, 14/2002, 13/2003, 9/2005, 1/2006, 2/2010;
3. UN Basic Principles on the Role of Lawyers, Adopted by the Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Havana, Cuba, 27 August to 7 September 1990, <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/roleoflawyers.aspx> (posljednji pristup 5. studenog 2020.);
4. Zakon o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine br. 40/2002, 29/2003, 18/2005, 68/2005 i 42/2011;
5. Bürgerliches Gesetzbuch, vom 18. August 1896. (RGBl. S. 195), 31. Januar 2019. (BGBl. I S. 54, 56);
6. Rechtsanwaltsstarifgesetz StF: BGBl. Nr. 189/1969 (NR: GP XI RV 1175 AB 1293 S. 141. BR: S. 277.);
7. Legge 247/2012 Nuova disciplina dell'ordinamento della professione forense, pubblicata nella Gazzetta Ufficiale n. 15 del 18 gennaio 2013, la legge 31 dicembre 2012, n. 247, entrata in vigore il 2 febbraio 2013;

Propisi Europske unije

1. Direktiva (EU) 2018/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2018. o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih propisa kojima se reguliraju profesije, Službeni list Europske unije L 173, 9.7.2018., str. 25.–34.;
2. Preporuka Europske komisije br. 2008/473/EZ o ograničenju građanskopravne odgovornosti samostalnih revizora i revizorskih društava od 5. lipnja 2008., Službeni list Europske unije L 162, 21.6.2008., str. 39.-40.;
3. Ugovor o funkcioniranju Europske unije (konsolidirana verzija) Službeni list Europske unije C 326, 26.10.2012., str. 47.–390.;
4. Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I), Službeni list Europske unije L 177, 4.7.2008., str. 6.–16.;

Odluke sudova RH

1. USRH U-II-120/1991 od 27. svibnja 1992.;

2. VSRH Rev 1825/1991 od 27. studenog 1991.;
3. TS VŽ Povrv 257/2016 od 26. travnja 2017.;
4. ŽS KC Gž 785/2001 od 20. lipnja 2001.;

Odluke Suda Europske unije

1. Presuda od 21. lipnja 1974., Reyners, C-2/74, EU:C:1974:68;
2. Presuda od 23. studenog 2017., spojeni predmeti ČEZ Elektro Bâlgarija AD (C 427/16) i FrontEx International EAD (C 428/16), ECLI:EU:C:2017:890;

No bez obzira na gore navedena opća pravila, pojedine institucije imaju svoja posebna pravila za citiranje. Ta je pravila uvijek korisno provjeriti (često dostupna na njihovim web stranicama):

- Za pravne akte Europske unije: <https://publications.europa.eu/code/hr/hr-250900.htm> i <https://publications.europa.eu/code/hr/hr-130100.htm>
- Za predmete pred Sudom Europske unije: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_126035/hr/
- Za dokumente Vijeća Europe: <https://www.coe.int/en/web/documents-records-archives-information/quotation>
- Za UN dokumente: <https://ask.un.org/faq/401380>.